

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
a szentegyházutczába, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Egyévesenkint 3, félévre 6 pft., külföldre évnegyedekint 4 pft.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pft. bérletdíj és minden négyhásas egy sor után számítandó 4 pft. beküldése mellett közzétételnek.

A lap szerkesztésére illető költségek a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyalók u. m. előzetes, hirdetések, reklámok stb. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

Előfizetési felhívás a „K. KÖZLÖNY” harmadik évi folyamára, az 1858-ik évre.

Midőn jelenen a földbirtokos osztálynak, mely az erdélyi magyarság főerejét, sőt szinte egész országát képezi, egyetlen organja, érdekeinek egyetlen nyilvános képviselője, s véleményeinek egyetlen központosítója a napi sajtó; minden önzés vagy hiúság nélkül helyezhetünk nagy fontosságot lapunk létezésében, s hazafias kötelességet annak megtartásában.

Ezen meggyőződésből lapunkat továbbra is fentartani elhatároztuk, s midőn a bérletdíj behozatala szükségessé tette vagy a lap árának felemelését, vagy számainak alábbszállítását: mi ismerte az általános pénzügyi helyzetet, az utóbbi menedékhez folyamodtunk, s lapunkat egyelőre ezután hetenként kétszer, u. m. CSÜTÖRTÖKÖN és VASÁRNAP fogjuk kiadni, a mostani ivalakban; de tömöttebb, s reméljük, új, szebb betűkkel.

Vállalatunk szellemi értékét, máraz olvasóvilág előtt ismert íróink koszorúja köleszni továbbra is.

Lapunk egyszersmind azon szerencsében részesül, hogy mindjárt az új év kezdetén korszor regényíróink, az „ESZTER” sat. szerzőjének, tollából hozand „EGY ANYA” cím alatt egy terjedelmes, s a múlt század társadalmi életéből merített iránybeszélyt.

Főirányunk lesz továbbra is a mezőgazdaság és kebelbeli műpar kifejtésére hatni az irodalom befolyása által, s egyszersmind ismertetni hazánkat önmagával s a birodalom velünk társult népeivel. Lapunk előfizetési ára, posta és bérletdíj együttesen:

Egész évre 12
Félévre 6
Évnegyedre 3 pft.
Külföldre:
Egész évre 14
Félévre 7
Évnegyedre 4 pft.

ÉLETALKONY.

A leáldozó nap szobámnak ablakán
Még egyszer betekint, jó éjszakát kíván,
Sötétebb mint máskor, mint egy alvó lámpa;
Vagy tán szemeimnek lankadt el világa.

Integert kertemnek lombja-vesztett fája,
Sárgult leveleit kis patak himbálja:
Kis patak elcsörtet, s sárga levelkékkel
Hab s buborék játszva egymást kergeték el.

Megvirad, s a tájat ifjú nap köszönti,
Csókjait sugárin rája áldva önti;
Kiszabott körútját hirtelen megfutja,
Mindennap megifjúl s nem szakad meg útja.

Kihalt fák életét új tavasz meghozza,
Ágait zöld levél, s virág koszorúzza,
Gyümölcsöt s lombjait ha az ősz leszede,
Annyszer a tavasz újat ad helyette.

Kis patak folydogál világ messzeségig,
S ér gyanánt kering a tenger fenekéig,
S majd a föld szívére, ha onnan átszivárog,
Kertemben útja lesz ismét a kis árok.

De én, de én ha e porhüvelyt letelem,
Összeesap az idő tengerként felettem,
S miként egy perc szülte tenger buboréka,
Egy más percznek leszek könnyű martaléka.

Nem; ez olesó zsolddal oh én be nem érem,
Volt, s nincs, hát pár szó legyen pályabérem?
Ugy a sors günyjének tett ki célpontjával,
Ugy az ész mondjon le legkisebb jogáról.

Ha vész az egésznek egy miriád része,
Vajjon az egész is nem utána vész-e?

Az előfizetések minden postán elfogadtnak, s lapunk kiadó hivatalához: Kolozsvárt, Középutca, Stein János könyvkereskedésébe utasítandók.

Legyen szabad kérnünk tisztelt előfizetőinket, hogy megrendeléseiket december végéig, minél előbb megtenni méltóztassanak; mert a bérletdíj törvény szerint, lapjainkat előre kelletvén megbélyegeztetni, — tartalék példányt nem nyomathatunk.

Kolozsvár, 1857, novemb.

Berde Áron, Dózsa Dániel,
tulajdonos és felelős a fő-munkatárs.
szerkesztésért.

KÖZÖSSÉGEK.

V.

Szólunk ezen cikkünkben a szabad vagyis, újabb nyelv szerint, aközirtokosok (közös birtokosok) közt osztatlanul használt erdőkről.

A Székelyföld igen nagy részén, s ha jól tudom, az egykori taxalis száz helységeken is, találhatni elég osztatlan erdőt, mely a helység birtokosainak az Appr. Const. 3 r. 29: tit. értelmében mindig felosztható magántulajdona, s melyet a legújabb törvénynek is többi categoriába sorozni nem lehet, birodalmi erdőnek számítván a revindikált, s közelebből a megyehatóságoktól átvett széki és megyei havasok, községi erdők lévén a városok és faluk azon privát erdei, melyeket eddig is ők, mint községi, hasznoltak, s jövedelmök a községi pénztárába folyt be, községi erdők leendő a június 21-diki nyiltparancs 50-ik § szerint, a volt földesurak faizási szolgálmannyal terhelt erdeikből a volt jobbágyok részére kiszakítandó erdőrészek.

Csak st. simonistai eszmékkel, melyek az egész régi jus privatum fogalmait fel-

forgatva mindent közkezelés alá akartak vonni, lehetne ezen törvény által mindig megoszthatott, s magántulajdonilag szabadon használt erdők tulajdoni jogát az egyes birtokosoktól a községi részére elvitatni.

Az a kérdés már, miután az ily erdők magántulajdoniasságában a világ minden törvényes fogalma biztosít, s miután az újabb erdőtörvény szabályainak csak az ily osztatlan erdők gyors felosztásával tehetünk eleget: az a kérdés, minő kulcs szerint kell az osztályt végrehajtani?

Kérdésben kívül azon törvény kulcsa szerint, melyen ezen magántulajdoni jog alapul; tehát az A. Const. 3 r. 29 tit. szerint: juxta numerum antiquarum sessionum. De itt gyorsan merül fel egy más kérdés.

Tudjuk, hogy sok helyütt van ily a tulajdonosok közt osztatlan erdő oly községeken is, hol jobbágyok voltak.

Ez nagy fontosságu kérdés, és a törvényben egy hypothésist állít fel.

Az A. Const. szerint az osztály foruma az illető törvényszék; ámde a júniusi nyiltparancs szerint a földesur s jobbágy közti erdőkérdés kiegyenlítése az urbéri törvényszékekhez van utasítva.

Ki osztja már ki az ily köztulajdonosok illetőségét?

Mielőtt ezen kérdésre felelhetnénk, fel kell fejtünk s jól megkülönböztetnünk, hogy az ily osztatlan erdőből ki és mennyi részben részesülhet.

Ezen erdőből osztály esetében az A. Const. értelme, s az ezen alapult szintekét s fél százados gyakorlat szerint, a földesur curialis és jobbágyi összes belső telkei után kapta ki illetőségét; tehát most is éppen ezen számítás szerint van részesedési joga az ily erdőkből, minthogy magas kormányunk semmi ezzel ellenkező intézkedést nem tett, és semmi rendelkezésében valakinek tiszta tulajdonát el nem vette.

Miután így az illető tulajdonos földbir-

tokosoknak erdőrészek a többi földbirtokosoktól juxta numerum antiquarum sessionum elkülönítetett; csak azután következhetik az urbéri törvényszék szerepe, hogy már a földesur részére így kiszakított tulajdonból kiadja az illető jobbágyok részesedését azon mértékben, a mint ezt az 1854-ki június 21-ki nyiltparancs 48-ik §-sa a legszabatosabban meghatározta.

Ezen megtagadhatlan törvényes alapu állításból önként következik, hogy az urbéri törvényszék a közbirtokosok közt osztatlan erdőknél, a jobbágy és egyes földesur közti erdőkiosztás kérdéséhez addig hozzá nem szólhat, míg a törvényszékek az ily erdők felosztását végre nem hajtják.

Es következik az is, hogy a törvényszékek, ha az ily osztály tárgyalásához fognak, a jobbágytelkek után „per sessiones” jövő erdőrészt is egyszer a földesurnak kell hogy kiadják, és csak azután fogja ezen kiadott részből az urbéri törvényszék a jobbágyoknak, a nyiltparancs 48 §-ában kiszabott részeket kiszakítani.

Mert a földesur joga az ily osztatlan erdőkhez nem az újabb nyiltparancsok, hanem a régiek még el nem törölt jus privatumon alapul; s az álladalom érdekében se észszerű dolog nagyobb földterületek besorsolása folytáni kárpótlással terhelni az állambudgetet, mint a mekkorát a felszabadulás évében birtok momentuma államkárpótlás mellett a birtoktalan osztály kezébe juttatott.

Mindezen kérdések előttünk, kik szabatos őstörvényeink alapfogalmaival saturálva vagyunk, kik a meglevő és virtualis tulajdonok iránt tisztelettel s ragaszkodással viseltetünk, — tisztánknak, érthetőknak tetszenek; de mivel hallottunk itt-ott ellenkező magyarázatokat, kifejtendőnek véltük nézeteinket a közönség előtt, a közel bekövetkezendő törvényes teendők irányfonalául.

ÉVEK MULVA.

Mit ér mostan sohajtásod?
Mit ér mostan könyid árja?
Forró könyed, sohajtásod
Lelkem többé át nem járja!
Jobb napimba ifjabbam
Örült vágygyal szeretlek!
E lázból már ki gyógyultam,
De most más vágyoknak élek!

Fehér fűrtök! ömledzés!!
Hadd el, hadd el! nem jól állnak!
Vallomásid multad ellen
Mind megannyi gunygyá válnak!
Akkor én voltam az esdő
S te a közsivű leánya!
Ládd, azóta szerepünket
A rozsa idő összehányta!

Ajakidnak bájos pirját
Az esztendők lecsókolták,
S szemedre a kora vénység
Halovány sugárít vonták;
S te, ki egykor szentül hitted:
Az a szépség el nem mulhat,
Visszariadsz az árnyéktól,
Melyet hűtlen tükröd mutat!

Mult és jelen, messze állnak,
Nyugodjanak a megholtak!
Vágyaim és reményeim,
Melyek egykor átrajongtak!
Szívem akkor fészék vala,
Szereltem s hit benne párok!
Hja, de a güny elfoglalta,
S most e holló reád károg!

Az egész áll, s nekem bár porszemnyi lénynek
Birtokához jogom van a létreménynek.

Nem voltam-e napja kicsiny világomnak?
Ha ma leáldozom, fel kell jönnöm holnap,
Ha voltam az ember-család kertifája,
Tél után megillet új tavasz viránya.

Mi volt éltém, ha nem egy patak folyása?
Két szemem a könyvek gazdag két forrása,
É könyvekben hiszem életem Lethéjét,
Es túl az öröklét boldog tenger-mélyét.

Erőm fogy és eszmém zürzavarba téved,
Multam s jövőm mutat egy ködfátyol-képet,
Tündező árnya homályosul annak,
Mig ennek vonási készen félig vannak.

Egyik karom a föld ölelésében jár,
A másik a túlpárt szélén könyököl már,
Nehezek pillám, nyom mélységes átom,
Jó éjszakát világ, jer édes halálom.

Hory Farkas.

Lajos Filep, francia király, mint író.

(Vége.)

Megemlítendő még a király hivatalos beszédeinek azon teljes gyűjteménye (17 kötet), mely az 1830-ki „Moniteur”-okból kivonatkepp, utóbbi évben Párisban jelent meg. E gyűjtemény tisztán mutatja, mily ügyesen tudta Lajos Filep ugyanazon tételt ezer módon variálni.

Gróf Röderer 1835-ben odakölcsonné nevét a királynak, egy-két kiadásban elterjedt röpirat számára, melynek címe: „Alkotmánypárti szózata, az alkotmánypártiakhoz.”

Navarro G. ur, ki hasonlóképp hivatalos viselt az udvarnál, a királyi muzsának másik gyermekét adoptálta: „Törvényhozási tanulmányok.” (Páris, 1836—336. lap.)

1837-ben jelent meg a versaillesi történeti képesarnok leírása; ennek szerzőjül is a királyt vélik, valamint a későbbi leírásoknak is, melyek arról 1832-ben és 42-en jelentek meg, s számos történeti adatot tartalmaznak — úgy, hogy utóbbi 1018. lapra megy. Sőt a louvre-i képesarnok sorozatának új kiadásában is részt akarnak neki tulajdonítani.

Pepin, a király névtelenségének palástja, 1837-ben új darabban jelenik meg: „A júliusi királyság és a revolutio” (Páris, 2.) 1838-ban 1-ső töle: „A királyi előjogról.” Mindkét irat épp oly bizonyosan Lajos Filep tollából foly, mint a mily idegen ő Pepin egy más művének: „A katholicismus Frankhonban” — szerzésétől.

„A németek hatalmába került Oroszország.” Jegyzetek, összegyűjté egy öreg katoná, ki se nem pair, se nem diplomata, se nem követ, — zárja be, Querard szerint, Lajos Filep trónon készült irományai sorát.

Második számkivetésében se szűnt meg Lajos Filep munkálkodni a közvélemény részére hangolásában, s eszméi csatornájaul régi barátja Thiers lapját, a „Constitutionnel” választá.

1849-ben pedig külön röpirat is jelent meg a francia állapotok felett Párisban, melynek szerzője kétségtelűen a király.

Querard cikkéktől csomó oly munka elsorolásával végzi, melyeket hibásan tulajdonítanak Lajos Filepnek. Ezek elsorolásával nem fárasszuk az olvasót.

Kelen.

Nem lehetünk szerencsés inspiráltak a legfőbb törvényhozás egyes distinctióiról bizonyos jóslatokat mondhatni, az előttünk álló nyiltparancsokban mind illő kegyeletet látunk a magántulajdon igényei iránt, s ott, hol talán a mi követeléseink, és a törvényeszek nézetei közt ellentmondások tűnnének fel, mint minden időben, úgy most is a legfőbb törvényeszek decisiói adandják a döntő magyarázatokat.

Éppen azért ajánlatos, hogy mielőbb éppen ezen erők osztálya feletti keresetek az illető kerületi törvényeszekhez beadassanak, hogy jöjünk tisztába, hogyan állunk a törvényhozás előtt ezen használatilag közös, de ősjogilag tisztán magántulajdonunkkal.

Igen lehet ajánlani birtokosainknak, hogy ezen észrevételeinket ne hagyják figyelmük előtt nyomtalanul sünni el.

Dózsa D.

Folytatása, a tárlaton kitüntetettek névsorának

Dicsérő oklevélre lőnek méltatva: Puhl Ignác Tordán, szép tavaszüzajáért. Papp Márton B. Váralján, szép őszüzajáért. Gr. Mikó Imre Kolozsvárt, bodoki őszüzajáért. Pataky József Kolozsvárt, kitűnő forgó-büzajáért. Kolozsvári Imre Kolozsvárt, őszüzajáért. Farkas József, lombardi szép töröküzajáért. Gr. Vass Ádám Czegén, repczemagjáért. Fülel István Kolozsvárt, jeles kalotaszegi zöldborsójáért. Tiszta László M. N. Csánban 1) jeles bűdösköszin paszulyáért, 2) sulyos tavaszüzajáért, 3) ritkaságszerű és sulyos tavasz árpaáért, 4) loisianiai töröküzajáért, 5) jeles burgundi répájáért. Hofem Mátás Drágban, veteményéiért. Gr. Bethlen Sándorné, paszuly fajaiért. Balogh János Tordán, kertiveteményeiért. Gampe Márton Csucsán, jeles gyöngyűsajáért. Csereli Istvánné Kolozsvárt, jeles csököcs cipőjáért. Pródán Antal Kolozsvárt, jeles nagykemenczés kenyeriért. Gr. Kemény Sámuel, girokúti boráért. B. Kemény Ferenc őzdi boráért. Gr. Teleki Domokos, ezelnai muskotály boráért. B. Bánffy Ferencz, fugadi Piccolo muskotály boráért. Kis Károlyné Zilahon, piros boráért. Hofgrael Ignác Beszterczén, besenyői boráért. Biasini Domokos, tordai asszu boráért. A kolozsvári gazdasági egyet, lapádi királyszőlő boráért. Schwarzel Ferencz, rozsolisáért. Vályi Elek Kentelkén, gyümölcseiért. Puhl Ignác Tordán, gyümölcseiért. Lokodi Sámuel M. Váshelyt, gyümölcseiért. Hincz Dániel M. Váshelyt, gyümölcseiért. Szász István M. Váshelyt, gyümölcseiért. B. Henter József Kelemenelkén, gyümölcseiért. A t. plebános és esperes Zilahon, gyümölcseiért. Hiri Ferencz Zilahon, gyümölcseiért. Pávai Elek Alvinczen, gyümölcseiért. B. Kemény Istvánné, jeles gyümölcs befőttéért. Jakab Elek Kolozsvárt, gyümölcseiért. Mikó Lőrincz Kolozsvárt, gyümölcseiért. Gajzágó Dánielné Szamosújvárt, aszszugyümölcseiért. B. Miske Ferencz Sz. M.-falván, jöllenyszett szkuppijáért (Rhuscotinus). Vas Károly Turban, kaszuppijáért. B. Bánffy Dániel kitűnő jóságú juh-sajljáért Borsáról. Darnózi Ká-

roly Kolozsvárt, füstölt husnemüért. Nagy Ferencz Kolozsvárt, jeles mustárjáért. Hutter Samu Kolozsvárt, szép és tiszta lépmesziért. Szentpéteri János Kolozsvárt, fodros bőriért. Varga Dániel Kolozsvárt, fodros bőriért. Lichtenstein József Kolozsvárt, sahangos magyar-hámjáért. Tomosváry Miklós Kolozsvárt, szigvartó müveiért. Schwatz Károly Kolozsvárt, lovag csizma és férfi cipőjáért. Kosa Sándor Kolozsvárt, téli csizmájáért. Leitner György Kolozsv. kettős talpu cipőjáért. Kovács István Kolozsv. paraszt csizmájáért. László Ferencz Kolozsvárt, faszegecs kettős talpu csizmájáért. Balázs József Kolozsvárt, faszegecs csizmájáért. Nagy János Kolozsvárt, kordován csizmájáért. Kallai István Kolozsv. fasarku csizmájáért. Galóczky János Kolozsvárt, uti magyarbundájáért. Balás József Kolozsvárt, szécsmunkájáért. Komlósy Mátás Kolozsvárt, atillájáért. Klatrobetz János Kolozsvárt, szabómunkáért. Krémer és Rál Kolozsvárt, szabómunkájáért. Hensel Károly Brassóban, fejér zeke posztójáért. Vég Bálint Kolozsvárt, kivart zeke és mellényért. Novoszedli Alajos Kolozsvárt, kivart zekeiért. Placintár Dávid Szamosújvárt, lematollalt selymiért. Özv. Ludvig Dánielné Kolozsvárt, len és kenderiért. Smidt Vendel Kolozsvárt, asztalnemüért. Ofner József Kolozsvárt, kender-cese-lőért. Az orlati papirgyár, írópapirjáért. A szelvénygyár Beszterczén, diófászelvényiért. Bányai Mózes Cs. Ujfalván, ablaküvegiért. Kele Izrael Kolozsvárt, ajtózárláért. Haray Antal Kolozsvárt, ajtózárláért. Dalchau Frigyes Kolozsvárt, asztalos-enyviért. Szabó Károly Kolozsvárt, asztalos-enyviért. Fröhlich Frigyes Kolozsvárt, viasz gyertyájáért. Id. Tauffer Ferencz Kolozsvárt, tégla és cserép zsendelyiért. Gámán Károly Szurdokon, lengő-éke-mintájáért. Rajka Péter Kolozsvárt, sönvövényiért. Zsákó János Toroczkon, rud-vasáért. Simándi András Toroczko, rud-vasakért.

Dicsérő megemlést lőnek méltatva: Jakab György Kolozsvárt, szép őszüzajáért. Vajna Miklós, gyümölcseiért. Fekete Pál Nagy-Enyeden, gyümölcseiért. Kiss Károly Szebenben, gyümölcseiért. Schütz János Kolozsvárt, gyümölcseiért. Székely Elek Tordán, gyümölcseiért. Török Antal Kolozsvárt, gyümölcseiért. Szilágyi Lajos Kolozsvárt, gyümölcseiért. Özv. Barabás Károlyné Kolozsvárt, aszalt gyümölcseiért. Gr. Teleki Domokos, ezelnai mászláért. Az erdélyi gazdasági egyet leppendi boráért. Biasini Domokos Kolozsvárt, rózsamali boráért. Wolf János Kolozsvárt, bornymali boráért. B. Kemény Ferencz Kolozsvárt, őzdi boráért. Gr. Mikó Imre Kolozsvárt, lapádi és oláhslizvási boráért. Tiszta László Kolozsvárt, burgonyafajaiért. Dietrich Sámuel Kolozsvárt, burgonyafajaiért. Gr. Kemény Samu Kolozsvárt, burgonyafajaiért. Puhl Ignác Tordán, és Nagy Ferencz Kolozsvárt, burgonya-keményítő lisztjéért. Tiszta László Kolozsvárt, szép és tiszta lépmesziért. Florián Antal Kolozsvárt, füstölt husnemüért. Fülel Ágnes Kolozsvárt, len és kenderfonaljáért. Balogh Pálné Kolozsvárt, lematollalt selymiért. Máté György Kolozsvárt, zabalomunkájáért. Ulbrich József, Kolozsvárt, bádognüveiért. Bertha Mihály Kolozsvárt, bádognüveiért. Süttö Ferencz Kolozsvárt, gitárjáért. Böckel Károly Kolozsvárt, fonókerekiért. M. Márton Sándor Kolozsvárt, jászol-mintájáért. Simo Ferencz Kolozsvárt, ckemintájáért. Szele István Brassóban, magyar hámjáért. Schindel Péter

Brassóban paraszt hámjáért. Szilágyi Mihály Kolozsvárt, szécs munkájáért. Huszka János Kolozsvárt, női cipőjáért. Valz Ferencz Kolozsvárt, lovag csizmájáért. Dankó János Kolozsvárt, paraszt csizmájáért. Ifj. Lukács János Kolozsvárt, aranyműveiért. Tradinick Ferencz Kolozsvárt, csinos kőfaragványáért. Balázs Ferencz Kolozsvárt, kis kemenczés kenyeriért.

Ezen kívül Eisenberger Lipót ur 20 darab aranyat bocsátván a kiállítási bizottmány rendelkezésére, azon feltétellel, hogy az kiváló szorgalom jutalma legyen, felajánló ur kifejezett ohajtása szerint ez összegből 15 darab arany Rajka Péter kolozsvári gépész urnak adati határozatott, mint ki a tárlaton legtöbb osztályban lépett fel tárgyaival, s különben is több rendbeli elismerésben részesült; továbbá két darab aranyal jutalmaztatni határozatott Farkas István m. n. csáni kanász szorgalma, a melyet egy szóró rosta és egy parasztszékerminta előállításával tanusított; valamint kolozsvári kenyerüstök Prodán Antal, Balázs Ferencz, Halász és Cserei Istvánné az odaítelt kitüntések kivül fejenként egy egy dara bes. kir. arany jutalomra érdemesítették.

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

B.-Hunyad, november 11-kén.

A „Kolozsvári Közlöny“ november 5-ki 144-ik számában igen nevezetes cikket közle szerkesztő főmunkatárs Dózsa D. ur, ezen czim alatt „Figyelem a gyermekekre“, mely cikk nem csak a gyermekekre figyelmet, de a részeg emberekre figyelmet is igen helyesen ajánlja az illető hatóságoknak. Véleményem szerint czélszerűbbet, figyelemre-méltóbbat, s üdvösebbet nem bocsáthatott volna közre. Bár minden egyes ügy gondolkodnék ezen tárgyról, mint a közlő ur, kinek véleményében oszlozom, s ohajtását lelkeimből pártolom. D. ur cikkét azzal fejezi be: ha indítványom valahol visszhangra talál, és át fog vitetni, kérem az illetőket, hogy arról lapunkat értesíteni sziveskedjenek. Nálunk sokaknál, de különösen igen érdemes cs. kir. járási főnökünk méltóságos Pokorny Ede urnál visszhangra talál;*) mert ő már tegnap, azaz ezen hó 10-én, a hivatalos napon, az egész járásbeli bírák, és jegyzők jelenlétében igen keményen megrendelte, hogy a közsegekben a magokra vigyázni nem tudó kis gyermekeket felügyelet nélkül találják, szüleiket, vagy kik azokra gondot viselni tartoznak; nem különben a részeg embereket, kik ezöket leiszszák és azután

*) Nyilvános köszönettel vesszük járásfőnök ur figyelmét, idvezeljük erélyességét; s kétszeres tiszteletünkkel vivandja ki, ha az indítványozott gyermek-védintézetek létesítésére is járásában becses közrehatását szenteli.

Szerk.

a közsendet háborítják, az eset minéműségéhez képest 1—5-ig büntessék, s a büntetést a járási hivatalhoz a hibás neve feljelentése mellett küldjék be, s ha szegénység miatt nem fizethetnek, börtönnel büntetődnek. Nem lehet eléggé megköszönnünk a fennevezett igen érdemes járási főnökünknek, a köz-csend, rend, vagyon, személybátorság, utak, tisztaság, egészségség, és sok más tekinteltheni igen erélyes és üdvös rendeleteit; valójában róla el lehet mondani, hogy nem csak érti hivatását, de be is igyekszik töltetni; nem retten vissza az elébe gördülő akadályoktól, melyek mindennaposak. Űn állhatatosan hiszem, hogy ha Isten körünkben soká megmarad, nem csak az indítványozott kis-gyermek-felügyelőintézet létesül ezen járásban, de sok oly üdvös dolgokat fog létesíteni, melyekről fogalmunk sincs. Adja Isten, hogy szent czélja sikerüljön. Időnként bátor lesznek a szerkesztőséget az unjonan történetekről tudósítani.

Szinte feledém, hogy a tegnapi rendelet következtében már három részeg jömadár, kik éppen a hivatal előtt a sárban fetrengettek és lármáztak, bekerültek a fogdába, honnan addig ki nem bocsátdának, míg okos emberek nem lesznek, és nyugtalanáság nélkül el nem lehet bocsátni.

N. Vasárhely, nov. 27. — Tegnap este 5 és 6 órakor a Poklos-utczában Z. városi jó polgárnál tűz ütött ki, mely roppant gyűanyagot találván, kevés idő alatt óriási lángban tört ki, s már tovább harapódzik, ha az idevaló lelkes polgárok életfeláldozással elejét nem veszik. A kár 15—20 ezer pfrt körül van, s ennek ellenére a tűzoltás körül magokat kitüntetett polgárokat a kárvallott ma már tudni kívánja, hogy feláldozásukat hálás elismeréssel méltányolhassa. E szép jele a kegyeletességnek, habár az idevaló polgárok nemesen teljesített kötelességök önértékeléssel elnémulnak, itt mégis a maga helyén van elmondanunk, mikint a feláldozásnak mint mindig, egy most is oly szép példaival találkoztunk, melynek pártját messze földön kell keresnünk. Igen sokan életveszéllyel szálltak szembe, s a legvalómerőbb, legveszedelmesebb pontokat foglaltak el, melynek következtében többen mély és nehéz sebet kaptak.

R. L.

Bethlennvidéke, nov. 10-kén. Tisztelt szerkesztő ur! Arra, hogy egy ilyen eseményekben sovány helyt lakó levelező, mint én, feligazgva érezze magát egy levélírással, sokkal nagyobb esemény kell, mint azoknak, kiknél mindegyre történvén valami megjegyzésre méltó; levelezési ké-

Rég volt az, a mikor hittem! Férfivá lett most a gyermek! A kacérság játéka! Többé már nem ingerelnek! Hadd el hát az ömledézet, Hiszen látod kikaczaglak! Ugy nevetek! szinte érzem: Szívereim megszakadnak.

Phaon.

BOR-TERMELES. *)

A jó bor alapföltétele kétsége kívül a szőlőfa nemé. Amde ez gondos kezelést kíván, s hogy ez lehessen, úgy kell, hogy a természet is örködjék felette. Hogy a bor íható legyen, nemcsak az szükséges, hogy az évi meleg $9\frac{1}{2}$ —10° R. de hogy a téli temperatura is $\pm 0^\circ$, 5, mindenk fölött pedig a nyári meleg 18—19° legyen a fa növése szaka alatt. Hol e föltételek hiányoznak, láthatás ugyan gerezdeket, de a szemekben nem találadsz se fűszert, se czukoranyagot, se a borban erőt. Általán minden művelést kívánó növények közt a szőlőfa is, mely a legkényesebb organ. thermometerekhez tartozik. Azt mondja Boussingault, hogy a temperatura egyformasága miatt, mely a tropicus vidékeket jellemzi, lehetlen művelni szőlőt Délamerika magas lapjain, hol 17—19° közép meleg uralkodik. A szőlőfa ágakat hajt, virágzik, de a gerezdek soha se leandnak elég érettek. Ott csak akkor lehet jó bort készíteni, ha a meleg állandóul 20°. A szőlőt még a legjobb boréghajlatban is irtózik a hegy északi részétől. Midőn p. o. Madeirában a déli

oldalon a gerezdek túlságos édesek s érettek, az északi oldalon soha se jönek tökéletességre. Nehéz dolog jó bort termelni, hol a szőlőszem nem érik meg eléggé.

A Rajna partján, a Johannisberg eléggé tanusítja ezt: itt se mind arany a mi fénylik, s ennek írója is, midőn Tokajban volt, az erdélyi csákjainál is rosszabb bort ivott a fogadóban. Johannisberg kastélyában — Hermanszky szerint — a gerezdeket, csak mintán tökéletesen megérték, szedik le. A legjobb években októberben, többnyire pedig novemberben az első hó után van a szüret, s e gondosságnak köszöni e bor nagy hírért. A legvalóatosabb bor számára válogatják ki a legértetebb szemeket. A filenket rendszerint ollóval vágják le a fáról, s csak mintán 24 óráig állottak a mustos kádban, sajtolják ki, s mégis ezily gondosan készített borok censurája nagyon különbözik. 1800. kezdve 46 nyarakban csak ötször volt rendkívül jó, hétésszer nagyon jó, 16-szor jó, s 18-szor csekély bor. Szintugy mosolyogva képelem, mikint midőn M. Igen, Sárd, Fejérvár magyar borosgazdái e cikket olvasandják, ilyen s olyan aták mellett fogják mondani: „megbocsásson fir-káló uram; könnyű neki az asztal mellett így prédikálni, de én bizony nem vesztegetem időmet ily piperés szüretre.“ Amde ha ugyanazon borosgazdák megtudják, miképp az így készített bornak egy butellája Johannisbergben a Metternich herczeg pinczéjében 10—14 forintot árultatik, mennyit ő 10 veder mustárt alig kap, akkor, egybizsem, visszavendí atját, s talán maga is ollót vend kezébe a jól érett furtalaj lemetésére; ily jó borát aztán a már létre jöendő vaspályákon könnyen küldheti Konstantinápolyba, hol a civilizatio a magyar boritálal kezdődött, s aztán Pétervárra, s mindennem szép pénzt lozhat a természet szerint áldásdús, de, per amorem Dei! mégis pénz-

szegény két Magyarhonba! Tehát eléggé bizonyos, mikint a szőlőfa eredménye, más plántánál, inkább függ az éghajlat minőségétől. Azonban a legmelegebb nyár nem mindig az, mely a legjobb bort adja. Boussingault észrevételei szerint, hogy a gerezd egészen tökéletességre menjen, szükség, hogy állandó meleg legyen a szőlőfa fejlődése idején, s ősz előtt egy szelidebb temperatura. Ily nemü évben, az 1814-beli kométa évében, termelt ama híres bor, mely nemcsak jósága, de mennyisége tekintében is kitűnő volt; mert természet szerint a kegyetes időjárás s a legerősebb, legfűszerebb, legtöbb bort eredményezi, ha, — a mi megjegyzést érdemel, — a szőlőfa nem felette régi. E tekintetben a szőlőfával épp ugy van, mint minden gyümölcsfákkal, — sőt még az emberrel is! — mentől idősebbek, annál kevesebb termelések, s az is, a mi terem, kevesebb jó ízzel s szép színnel bír.

Amde a napnak fekvő helyzet még se mindig a legjobb, ha egyszerűsind nincs fedve, jelesen az északi szél ellen. Mert, ha például a szél önhatalmát akadálytalan folytatja, a gerezd, hatalmas mozgatása által, annak szárá megfordítja, a nedv befolyását akadályozza, a rendes fejlődést hátrálja, vagy fonyasztást idéz elő. 1852-ben sok helyeken történt ez. Az elsőnek is hasonló eredménye van, s a jégesők nem természetesen még több. Az igen sok eső által meghűl a lég is, a föld is, s így a dúsabb czukor-képesedés nagyon szenved. A jégeső szétrombja levelet, mely arra van határozva, hogy a gerezdet fedje, zöld világa által az őrt, létezőse által általan a kipárlást s a táplálást elemőzditsa, s aztán a nap felette nagy melege ellen is védje. A felette nagy nap, mely által idején-érés következik ugyan, de ez idő-előtti érés nem engedi, hogy a szem nagyra fejlődjék, s akadályozza mind czukor, mind az

aroma képesedését. Mind ezen physical okokon kívül, melyek száma oly nagy, a milyen különbözök a helyek viszonyai, a föld az, melynek legnagyobb befolyása van. A nap világa s a föld ugy vannak egymással, mint az apa s anyja; amaz nemzi, ez képesíti a gyermeket, s a bornál is physical okok a szülek. A szemle mezején az első lépés mutatja nekünk, miszerint a mi használt képtünk mennyire alapuljon a természetre. A jó bortermelésnél a legelső tényező a legmelegebb, tehát egy olyan földlap, mely a legnagyobb mennyiségű napmeleget kötheti össze, hogy együtt a légelemmel a gerezd érést siettesse, s a legtöbb czukrot termelje. Általán a fekete föld a legjobb leand, mert a napugárait mohón szorja be, midőn a fehér visszasugározza. Epp ez indokból az ember a gerezdet érlelésre segíti azáltal, ha a szőlőtörök megé fekete palatáblákat, vagy bármí fekete falat helyez. E tekintetben a vulkán földlap s az agyagpala minden földne-meket felül mulnak. Láván terem a többek közt az a nemes bor, melyet a Krisztus könyneinek — lacrimae Christi — neveznek. Ez a bor — közhivatalog legyen megjegyezve — egy édes liqueur-bor, melyet a Vesuv alján csak egy dombon Castellamare környékén, Neapolis mellett termelnek. A Johannisberg anyja pedig agyagpala. E földnek mellett a mészkőnek van a főrangja, kivált ha mergevel vegyes, s ez az is, melyben a fűszer fejlődik; s ezt kell következtetnünk azon okból is, mert az ilyen föld egészen beborítva van jó illatu virágokkal, jelesen a kedves orchideákkal. Ilyenek, például Erdélyben Felgyőgnak N.-Enyéd fölött fekvő hegyei, melyeknek erős, illatos borai eléggé ösmeretesek.

(Folytatjuk.)

*) Boussingault és Müller után. 7 §.

pességök nem alszik ki. De minthogy itt hosszúas várakozásom után se merült fel semmi olyan, hát csak felmutatom vidékünknek a maga mindennapias egyformaságában, s ezt vegye úgy csak mint szemlélődést.

Hogy annál tágasabb mezőm legyen, avval a politikával élek: hogy azokat szám-lalom inkább, a mik nálunk nincsenek; más levelező is tette ezt.

Nincs vagyonbátorság: mert a tolvajok mód nélkül elszaporodtak s a tolvaj-ságok olyan mindennapiakká váltak, hogy már szinte nem is ingerli az embert az ef-főle esetek hallása; s ámbár országos rab-lások nincsenek nálunk, kisebbek annál sürűbben. De mit beszélék? hiszen a beth-leni ref. templomot a mult szept. havában uj-ra kirabolták; hanem ezt azért nem tartjuk olyan fontosnak, hogy az idén már másod-szor történt, s az ember a gyakorlchoz hoz-zá szokik, ha borzasztó is. — Pedig abban a szegény templomban semmi rabolni való sincs egyéb, mint néha egy pár fillér ala-mizna. Most azonban a cs. k. járási tör-vényszék, úgy látszik, kézre kerítette a szentségtörő rablót.

Vajjon mi az oka ennek a szerencsét-len állapotnak? hiszen a polgári felügyelet, rend- és csendőrség, elég éber és rendsze-res? — Elviselték a nép morálját az élet terhei!...

Nincs megelégedés az arczokon s boldogság a keblekben; mert azon körül-mény, hogy mindennap olyanokat látunk történni, a minék éppen ellenkezője van az ész, hit és szív táblájára írva: elvette a gyengébbek hitét; ez pedig a többség.

Nincs pénz: mert ez más helyt sincs, s éppen azon cökknél fogva nincs nálunk is, mint más helyt. Már pedig, míg társasá-gban élő testes emberek leszünk, a pénzühiány mindig nagy baj lesz. Még a képzelt bol-dogság kábító mámorában élő tüzes szerel-meseket is lehangelja, sokszor meghűti a szükség; hát a prósa élet sokfejjű hydráj-ával küzdő állampolgárnak mekkora phan-tasiára van szüksége, hogy magát boldog-nak érezhesse? S mikor a család fő, a gaz-da, erről a két szóról akar elmélkedni: kell és nincs; honnan vegyen ábrázatot és ér-zést kölcsön, mert saját arcát s érzéseit már alkalmasint elnyűtte a sok szükség-szülte szenvedés. Tán erejét is...

Nincs semmi bortermés; a hol van is valami, szinte használhatlan roszt.

Nincs törökbuza; mert azon keveset is, a milehetett volna, az augusztusi és későbbi hóharmat tönkre tette, úgy hogy kasba keveset lehetett tenni, avval is csak csin-ján kelletvén banni.

Ennyi még ennél sokkal több nincs után elé kellene számlálnom: hogy mi van. Minden van, a mi ezekkel ellentétben áll, s a mire nem vágyik az ember, a mi roszt.

A mi az öszvetéseket illeti: elegyesek. A bethleni piacon a tisztabuza nagy vékaja 4 frt. 10 — 20 kr.; elegybúza 2 frt. 40 kr.; tavalyi törökbuza 2 frt. 30 kr.; idei 2 frt. 15 kr.; zab 50 kr. váltóban.

Mikor e sorokat írom, nálunk már hava-zott keveset.

r. l.

M. Panit. Vezércikkirásához ültem. Kocsisom, ki csészás lovaim, vagy is urisaját elfogatással a szeszégető háztól disz-naimnak moslékot hozni járt, megérkezett.

Nőm, vagyis jobban írva, feleségem — mert szegény asszonynál a nőm nevezet úgy hangzik, mint sertés-pásztor vagy bé-resinasnál a Geyza név — holnap épp sza-pulni, ha úgy tetszik, szapultatni akar; így mivel mint mezősi embernél fa és szalma kimelés tekintetéből az ugaron kivágott szá-mártóvis jó szolgálatot tesz, és a nők kívá-nata — ha küszöbeinken belül szeretünk maradni s házi békében kívánunk élni, — mulhatlanul teljesítendő, háti, kocsis, szán-tó és postalovaim egy személyzetben tövis még pedig számártóvis után indulandók. Ha lóhiányában, a közmonda szerint, szá-már is jó, miért ne helyettesíthető, mint pótszer, a fatóvíst, s még a fát is épp szá-mártóvis?

A kisadja babázással, még pedig ele-

ven siró babákkal játszadozik s van elfog-lalva; szakácsnő, szobalány kül- és belső szolgáló, szóval egész nőcseléd-személyzet nem csak egy test és lélekben, de egy fer-singbe is szorulva kenderitőlással foglal-kozik; a más férficseléd a page utcsinálni hajtatott.

Isten neked vezércikk! Toll és papir heverhettek! Az emberiség és állam jóléte feletti elmélkedés most egyszer háttérbe szorul; nő az, kinek valamire szüksége van, s azon valaminek meg kell lenni, ha az mind-járt számártóvis is. Elsőbb az mindennél s a mindenként boldogító örökigazságnak is fölötté áll. Nincsen itt ok, késedelem, haladék. Ha nő, ki e világot teremté s mindenható erővel: akkor ez nem hat nap, egy perc alatt teremtvé lesz, bár milliód másod per-czig se álljonfel.

(Vége következik.)

KOLOZSVÁRI NAPLO

— Mai lapunk mellett küldjük szét, ismert jeles tollu költőnk, Hory Farkas, verseire előfizetési felhívását kiadó Stein urnak. Hory kedélyes és lyrai melegséggel fűszerezett ver-sei ismeretek az olvasó közönség előtt, me-lyek után költője mind lapunk, mind a Vasár-napi Ujságtól pályakoszorút is nyert. Mi külö-nösen idvezeljük e kiadásban egyik jelét azon irodalmi haladásnak, mely a kolozsvári sajtó kör-ül is mind élénkebben kezd feltűnni, s kívá-nunk Hory barátunknak ezer előfizetőt.

— Legfelsőbb helyen saját kérelmök foly-tán a következő politikai menekültek nyertek visszatérhetést honukba: Magyarhonból Il-lés László, Kolowrat Károly, Kosztka Lajos, Török Lajos, Kovacs Imre, Burchard Gusztáv, Szabó Samu, Czink János, Kaszab József, Fischer Sándor, Neudenbach Ferencz. Erdélyből Vi-tos Gergely. Gácsahonból Grundbeck János, Tapolniczki János és Hoszovszki Adam.

— Gyászeseemény. Enlaki Sala Elek, a volt Kolozsmegyének egykori közkezdességi főbírája és a kolozs-dobokai unitárius egyház-kerület felügyelő gondnoka, 10 napig tartott súlyos betegség után élete 63-dik évében f. hó 29-kén reggeli 10 órakor csendes halállal el-nyugvók. Béke poraira!

* A „M. Posta“ levelezője a szeged-temes-vári pálya megnyitásáról szólván, nem titkol-hatja azon aggodalmakat, melyek a vonal iránt némileg keletkeztek. Ugyanis az, a ki Szeged fekvésével ismeretes, azt tudhatja, mily fenye-gető állást foglal el azon óriási töltés, melyen a vaspálya Uj-Szeged és Szőreg között fekszik. Tavaszkor, a vízáradások idején, Uj-Szeged és Szőreg között a közlekedés — miként tudva van — csupán azon töltésen történhetik, mely e két pontot egymással összeköti, de e töltést megszakaszítja mintegy 200 ölnyi hosszú álló-fahíd. S e híd volt eddigelé Szegednek egye-düli vészárhídjá az árvíz idején; mert a Ti-szán lerohanó víztömeg elvezetésére nem lévén elégséges a Szegednél megkeskenyülő ármeder, a fölösleg víztömeg a Maros torkánál az uj-sze-gedi úgynevezett „királyiczái“ térségnek vette útját, mi által a város az elem legveszeseb ere-jétől menekült. Azonban Szegedre nézve a fő-veszélyt nem a Tisza, hanem a Maros rakon-czátlán árja teszi, mely itt omolván a Tiszába, nem csupán saját víztömegét veti Szegedre, ha-nem a Tisza vizét is a városra nyomja. Az úgy-nevezett Királyiczái hosszú híd tehát nemcsak a Tiszának, hanem még inkább a Maros árjának volt elvezetője. És mindemellett voltak évek, mint például 1830, 1845, de k. lönösen 1854, midőn az isteni gondviselés utánaesik a szegedi nép rettenetetlen erélye, élethálál harca menthet meg egyedül Szegedet a vízpustulástól. Ez ezen egyetlen árvízárhídjá száza-dok óta Szegednek, az úgynevezett „Királyicza“ a vasuti töltés által tökéletesen el van zárva. Isten őrizzen egy 1854-diki ártól! de csak egy középszeri árvíz is elegendő leendő arra, hogy városunk az elem martalékaul essék. És ez anyi-val aggasztóbb, hogy noha a vasuti társulat-nak kötelezettsége tartván az uj-szeged-szőregi vaspálya-töltésen elegendő vízjárat hagyni, azaz 200 ölnyi hosszú hidat építeni, ez még se teljesít.

— A „M. S.“ szerint Kecskeméten tervben van egy „Protestans Közlöny“ hetilap megin-dítása, melynek leendő kiadója Sziládi Károly az engedély kieszközölése végett megis tette már a kellő lépéseket.

1857. oct. 21-én kelt csász. nyiltparancs, kiható a birodalom egész területére, mely által az 1858 közigazgatási évre az egyenes adók hirdettetnek ki.

Mi első FERENCZ JÓZSEF, Isten kegyel-méből ausztriai császár, Magyar és Csehország, Lombardia és Velence királya stb. stb.

Az 1858 közigazgatási évbéli szükségletek földözése végett, miniszterink s birodalmi taná-

csunk meghallgatása után, következőket ren-delünk:

1. Az 1858. közigazgatási évben a földadó, az épületadó, a kereseti adó s a jövedelmi adó, az ezen adókhöz országfejedelmi pótlékokkal az 1856. oct. 14. kelt császári nyiltparancsunk folytán az 1857. közigazgatási évre előszabott mennyiségben és határozatok szerint fizetendőek.

2. Mindazáltal fontartjuk magunknak, az adózásban netalán szükségeselemek mutakozó változásokat, még az 1858. közigazgatási év folyama alatt életbeléptetni.

Jelen rendelkezéseink fogantatásával pénzügyi miniszterünk van megbízva.

Kelt udvari lakhelyünkön Ischlben, october huszonegyedikén, az egy ezer nyolczszáz öt-venhetedik, uralkodásunk kilencedik évében.

FERENCZ JÓZSEF (P. H.)

Gr. Buol Schauenstein s. k. Báro Bruck s. k.

Legfelsőbb rendeletre:

Ransonnét s. k.

Figyelmeztetés.

Minthogy Zandirhám című hősköltémé-nyemnek már utolsó ivot szedik, s remélem, hogy e hó közepétáig szétküldözését megkezd-hetem, — felkérem tisztelt ivartóimat, hogy előfizetéseiket ide hozzám mielőbb bekülden-i méltóztassanak, hogy én is a példányokról a-hozképpést jó korán rendelkezhessem. Kolozs-vár, december 1-jén, 1857.

Dózsa Dániel.

KÜLFÖLD.

— A párisi konferenciának — mint írják a kölni lapnak — december vége felé meg kell vala nyílania és a congressus-nak Párisban jelenlévő tagjai ez értelem-ben már hivatalos közlést is kaptak. Azon-ban az európai hatalmak biztosai azon je-lentést tevők, hogy ők a kérdéses fejed-elemségek iránti előterjesztésekkel hat hét-nél előbb készen nem lehetnek, miután a divának a magok tanácskozásait december végeig folytatni fognak, s a bizottmányi tu-dósítás csupán ezek beérkezésétől kés-zülhet el. Ide járul, hogy a hatalmak azon rendszer iránt, mely szerint a fejedelemsé-gek ujja szervezendők volnának, még min-dig nem állapodtak meg. Ennélfogva a pá-risi konferencia január közepé előtt nehe-zen fogja munkálatait megkezdeni.

— Delhiből szept. 15-ről írják a „Daily-News-nak:“ A város bevétele után a sipahik jól tudták azt, hogy kegyel-met nem remélhettek. A foglyok tehát azért esengtek az angol győzőknek, hogy inkább löj-jék főbe őket, mint hogy leszurják vagy felaprítsák. Mindennap fordulnak elő czi-vódások a városban a rablások folytán. Egy benszülött csapat emberei rálöttek egy angol katonára, mert ez meg akarta őket gátolni egy oly házba való betörésben, a hol értékes tárgyak voltak elhelyezve; katonáink megsebzettek néhányat a rablók közül s kettőt elfogtak, a kiket kétségtől majd fölbelőnek. A város nagy kiterjedése miatt lehetlen a kicsapongásokat megőni. Mint hallom, a városba benyomulásunk al-kalmával, egy néhány asszonyt leszurták. Azonban semmi bizonyost nem tudok erről. A 28 benszülött gyalogezred őrnagyja, egy gazember, a ki jelentékeny támasza vala a delhi-i lázadóknak — európai szüle-ésü — azon pillanatban fogott el, midőn sza-ladó félben volt a királylyal. A benszülöt-tek egyenruháját hordta, s tűzér létere nagy szolgálatot tett a lázadóknak. Most az erődben van, s úgy hiszem, a nyakát kissé meg fogják ropogtatni. A ficzkónak igazi bitófa-kepe van; életét valószínűleg csupán azért hagyták meg, hogy vallomá-sokat csikarjanak ki belőle.

A londoni „Gazetta“ a királynő nyil-atkozványát hozza, mely szerint a parla-ment fontos és halaszthatlan okok miatt dec. 3-kára egybehivatik. Erre nézve így ír a „Globe:“ Bizton hiszik, hogy a jelen bankrendszer, czelszerűség szempontjából, alapos vizsgálat alá veszik. Vannak, a kik a régi rendszert kárhoztatják, de nem ké-pesek valami jobbal állani elő. A lapok többnyire a Peel-féle banktörvény eltörlé-sét sürgetik; annál szilárdabb következe-tességgel ragaszkodik a „Times“ annak főbb elveihez. Remélhető, ugymond, hogy a parlament nem fog hebehurgyán megvál-ni azon rendszertől, melynek oly solid

alapja van, — hogy aztán tárt kaput nyisson a legkalandosabb nyereszkekedéseknek. Kész pénz volt ennek Angliában minden üzlet, alku alapja; a ki nem fizet ércpénzben (vagy tüstént beváltható jegyben), megsze-gi kötelezettségét. A parlament törvénye-snek nyilváníthatja a szerződés ezen meg-szegését; azt is elhatározhatja, hogy a ki lovat vesz, a helyett ökröt legyen kényte-len elfogadni: de ez aztán az erkölcsiség elvének nyílt megsértése. A Peel-féle bank-törvény szorosan meghatározta az érc-zészet arányát a jegyekhez. Ez által An-gliának oly pénzrendszere van, melyet egy kormány önkénye vagy szeszélye se for-gathat fel; 20 év alatt kétszer folyamodott a kormány azon törvény szigorú enyhítésé-hez egyes kivételes esetekben, s most e fölmentést sokan rendszerezéni akarják. Ez inkább continentalis, mint angol rend-szer lenne.

— Mexico köztudat szerint új al-kotmányt és új elnököt adott volt magának. A congressus ülésének szept. 16-kán kelle megnyílni. Az új elnök az előbbi dictator, Comonfort Ignác, a ki betűszerinti ér-telemben el volt boritva szavazatokkal. S dacára e roppant népszerűségének, Co-monfort állása nem fölöttébb szilárd. Nem bírja rokonszenvét a conservativek-nek s a papságnak, mely utóbbinak anyagi érdekeit megcsorbitotta, s a mely folyto-nos összeesküvést forral ellene. Másfelől félnie kell a radicales tulhajtásaitól, azért a mérséklettek felé hajlik, mi nem helyes, mond egy mexicói lap. „A mely reforma-tor az úgynevezett helyes-közép vegyes és határozatlan elemét veszi támpontul, mindig félhet az elbukástól, s a sárban ma-radástól.“ A köztársaság alelnöke, Benito Juarcz, indián fajta. A congressus többsége radical.

Legujabban írják, hogy felkelés volt a fennálló kormány ellen, de legyőzött.

— A mainzi katasztrofa felől a „Mainz Z.“ a többi közt következőleg ír: A lég-be röpült löpor torony a Bonifacius és Sándorbástyák között fekvő tűzér labora-torium volt, a Gau-kaputól valami 100 té-pésnyire távolabb, jobbra. Mint a katoná-ság részéről bizonyosnak állítatik, teg-nap délután senki se foglalkozott e tűzér-műhelyben; a fellobbanásnak tehát, a mint-egy 150 — 200 maza löpor készletnek, ma-gától való meggyuladás által kellett történni. A laboratorium teljesen eltűnt a föld színéről; hol egykor állott, most iszonyu nagy gödör látható a földben; az egész kö-tőmeg messze szétrepült; roppant kőda-rabok repültek a városon keresztül egész Gartenfeldbe és háromnegyed óra járás-nyira Gastell és Harig urak kocsi-gyárába Mombach mellett. — A fellob-banás kimondhatlan rombolást és pusztítást okozott mindenfelé, az úgynevezett régi „Kästrich“, hol többnyire szegény emb-elek laknak, tökéletesen szét van rombol-va; épp ugya Gau-utca felső része is egész az István-utca bemeneteleig; a többi közt a Dounersbergféle sörház, a Klamannféle gazdasági épület sat. István temploma igen megsérült, az ablakok és orgona össze-zúzva, a fedélzet is tetemesen meg van rongálva; különösen a torony nagy meg-rázkodtatást szenvedett, s annak egy ré-szét minden esetre le kellend szedni. A Gau-kapu melletti árkon keresztül vezetű hidak nagy része szintén szét van rombolva. A városba repülő kövek szétrombolák a gymnasium, evang. tem-plo-m sat. fedélzetét, mások az augusztinu-sok templomának gyönyörű kapuzatát zuz-ták szét s magánházakban is tetemes kárt tettek. Így például egy legalább is három-mázsás kő a Páris városához czimzett ká-véház fedélzetét betörvén, két emeleten át egész a föld-szinre esett. Nemcsak egész Mainzban az ablakok mind be vannak tör-ve s még az abrakramák is összezuza a szobákba sodortattak, hanem ugyaez tör-tént Zahlbach, Weisenau, Mombach és Castel, — sőt egy részben még Biebrich, Hochheim és Finthen helységekben is. A légrázkodást s a durranást több óra járás-nyira p. o. Wiesbadenben is érezték és hal-lották. A fellobbanás a közelben levő több

mint száz embernek életébe került; az arra menők s a porosz 34-ik ezredből való katonáknak, kik akkor éppen a kapunál őrt állottak, véres holttesteik szerteszét feküdtek; három négylovas szekér, mely éppen a vész pillanatában ment a hídon keresztül, az árokba zuhant, s most ott hevernek borzadályt gerjesztő vértócsában; a közel fekvő vörös laktanyában, melynek udvarán éppen egy osztály ausztriai katona volt gyakorlalon, sok katona halva maradt, vagy pedig tetemesen megsérült; mások csodálatos módon megkímélve maradtak. A rombadőledező házakban egész családok találtak hirtelen halálukat; mások atyjokat vagy anyjakat veszítették, mások ismét gyermekeiket; hány gyermeket ütöttek agyon a romok még a bősében is! Az augusztinusok utcájábanakő egy gyermeknek fejét szakította le; a Mayence kávéház előtt egy színésznek mindkét lába eltört; sok száz ember részint tetemesen, részint könnyebben megsérült; nevezetesen sok nőt és gyermeket lehetett látni, kiknek a bezúzott ablakdarabok sat. fejüket vészesen megsebesíték. A halottak és se-

besültek számát most még csak megközelítőleg se lehet kitenni.

UJ POSTA.

— A dunai fejedelemségek határán való török seregmozgalmak — mint az „Ind“ írja, — ha még nem hivatalos tényképp állanak is, de a stambuli hivatalokban előkészületi munkálatok történtek, hogy szükség esetében a terv életbe lépjen; s különösen Szilisztriában erős hadoszálly ütné fel főhadi szállását. A belga lap szerint a porta ezen intézkedése egyenesen a párisi konferencia elleni demonstratio akar lenni, mely kétségbeesett eszközt azonban nem ajánlhatni a beteg embernek; jobb neki az, hogy alkudozzék; hiszen az unió ügye, mióta a diplomácia előtt van, térben tagadhatatlannal sokat veszített.

— Fontos hír az, hogy Németország a holsteini ügyben Nagybritannia részéről semminemű nehézségtől nem félhet. Sőt Francia- s Oroszország is azon iparkodik, hogy a dán királyt engedékenységre bírják. Azonban hír szerint négy oly

kormány volna magában Németországban, melyek e nemzeti ügyben nagy lágyemelegséget mutatnak.

— Egy sürgöny Bukurestből nov. 19-ről jelenti: „Az adhoc diván tegnapi ülésében az emlékiratot, mely az októ. 21-dikén megszavazott pontok kivételét tartalmazza, majdnem egyhangulag elfogadta. Az okirat egy bizottmány által van szerkesztve, mely Bratiano Demetert, az ismeretes köztársasági szellemű férfit nevezte ki előadójának.

— A belga választási harc a szabadelvűek és klerikálisok közt rendkívül szenvedélyes fog lenni; mindkét párt készül lelke s erszénye teljes erejéből. Azon összegek, miket a klerikálisok sajátjelöltjeik támogatására aláírtak, már is 750,000 frankig rugtak föl, csak maga Mero de 100,000 frankig kötelezte magát. E párt nyilatkozványt is adott ki a „választók“-hoz, melynek első pontja a „jótékonyági törvény“ védelmezése. sat.

Piemontban is erőiesen léptek föl a választásokban a klerikálisok, még pedig nem siker nélkül; mert abban mind-

nyáján megegyeznek, hogy a conservatív jobb oldal szavazat-többségre nézve tetemesen nyert, s mint Turinből 17-kén írják, az a hír is járt, hogy a miniszterium le akarna lépni, mely hír alaptalannak látszik. Cavour gróf béérré azzal, hogy egy pár miniszterét a mérsékeltbb irányuk közül válaszsza.

— Az orosz rendelkezés, mely által a hajózas szabadsága a cserkesz partokon a párisi békekötés határozatainak ellenére korlátoztatik, az Ausztria és Angolország közt folytatott értekezés után az ausztriai és francia kabinet közti sürgönyváltásra vezetett, minek következtében valószínűleg a párisi szerződés ama megsértése ellen Ausztria, Angol- és Franciaország legközelebb remonstráló együttes jegyzéket küldendnek Sz. Pétervárra.

Bécsi börze. november 26-dikán. Erd. urbéri papir 78 $\frac{1}{2}$. Magyar urbéri papir 79 $\frac{1}{4}$. Nemzeti kölcsön 82 $\frac{3}{4}$. Arany darabja 4 fr. 58 $\frac{1}{4}$ kr. Ezüst 8 $\frac{1}{4}$.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **BERDE ÁRON.**

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.

A cs. k. bányagazgatóság f. é. nov. 17-ről 772 sz. a. tudatja, hogy a bánya hivatal helyén Abrudbányán déli 12 órákor 100 d. cs. aranyot és 3500 frtot. ezüst huszasokban, a többet ígérőknek, készpénz fizetés mellett, fognak árverezni.

A kovásznai cs. k. járás hivatal mint törv. szék f. é. nov. 14-ről 944 sz. a. tudatja, hogy Kovács Ferencz elfoglalt belső telkét Kovásznán és Porsolt Ádámét Barátoson, Vida

Károly kérelmére, f. é. dec. 13-kán és 1858 január 17-kén Kovásznán d. e. 9-kor. Barátoson d. u. 2 órákor köz-árverésen eladják.

Urbékkárpótlási tőke-utalványozás.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 9-ről 6220 sz. a. tudatja, hogy 1) Manz Vinczenek szász-örményesi, szénaverősi és kishöllyői birtoka után 6580 eft. 4 $\frac{3}{4}$ kr. 2) gróf Mikés Benedeknek oláh-bükki birtoka után 10,311 eft. 40 $\frac{1}{4}$ kr. 3) Donáth Farkasnak gyulai és oláh kocsárdi birtoka után 2328 eft.

12 $\frac{1}{2}$ kr. 4) gróf Bethlen Farkasnak bonyhai, leppendi, szász-csávási, szász dányáni, bernádi, héderfái, oláh-sz.-lászói, szász-sz.-lászói, örményesi, szénaverősi és domáldi birtoka után 58,569 eft. 25 $\frac{1}{4}$ kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 26-áig. Targyalás márt 29-énd e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 12-ről 10,430 sz. a. tudatja, hogy Csiki Gergelynek kis-szederjési birtoka után 245 eft. 18 $\frac{3}{4}$ kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 febr. 10-éig. Targyalása ápril. 13-kán d. e. 9-kor.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék f. é. octób.

12-ről 2294 sz. a. tudatja, hogy 1) gr. Csáky Róziának Komáromi Györgynének somlyó-gyógyteleki, szeredeni, petényei, o.-kezei és m.-kezei birtoka után 7412 eft. 53 kr. 2) Ambrus Mária özv. Gólya Zsigmondnének dabjoni birtoka után 212 eft. 30 kr. 3) Helme-czi Zsigmondnak kémeri birtoka után 300 eft. 4) Lázár Jánosnak, Lázár Juliánnának, Biró Józsefnének és Lázár Annának özv. Szentmarjai Lászlónak, ugy Szentmarjai Lajosnak borasi (?) birtokuk után 566 eft. 40 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 30-áig. Targyalása ápril. 1-jén d. e. 9-kor.

(303)
772 1857.

(2—3)

Haszonbér árverési hirdetmény

A kolozsvár kerületi mlgos cs. k. pénzügyigazgatóságnak folyó 1857 ki november 20-ról 11,338. 1857. sz. alatt kibocsátott rendelet következtében, a kolozsmonostori k. alapítványi uradalom gazdasági hivatala iródájában, folyó évi december 4-én délelőtti hivatalos órákban, köz-árverés után, a

többet ígérőknek, következő haszonbéri tárgyak lesznek haszonbérbe adandók:

a.) Kolozsvárt, a b. magyar-utca piaczori szögletén Fiscus név alatt esmeretes emeletes épület föld-szini részén lévő szeglet bolt, azon épület alsó kapuja melletti raktárral; melynek fölkiáltási összege — a ház költségei aránylagos töltési összegén kívül 655 ft. 3 kr. pp Haszonbér ideje kezdődend 1858-ki május 1-sőjén S tartand három évekig 1861-ki április végéig.

b.) Kolozsmonostoron, a vámház név

altal esmeretes épület, mely két lakszobából áll, konyhával és pinczével ellátva, a kö-hid mellett; fölkiáltási összege 64 ft. — kr. pp. Haszonbér ideje 1858-ki január 1-től 1858-ki december végéig egy évre terjed.

Bérvég, a kitűzött fölkiáltási összegnek 10 $\frac{1}{10}$ -vel (mely bánat pénzül szolgálend) ellátva, irtt helyen és időben megjelenni fölhivatnak.

A többet ígérők bánat-pénze az uradalmi pénztárba maradand, a haszonbéri biztosítékba betudand; a többi árverezők bánat-pénze, az árverés bezárása után vissza adatand.

Fenn kitűzött bérbe-adandó tárgyak állapotáról bérvégnyok szerezenek maguknak kellő esmeretséget, semmi e tárgybani utólagos mentesség el nem fogadhatván.

A szerződés bővebb föltételeiről értesítést vehetni Kolozsmonostoron az uradalom gazdasági hivatala iródájában, naponta a hivatalos órákban; de az árverés kezdete előtt is föl olvastatandnak. A k. alapítványi uradalmi gazdasági gondnokság. Kolozsmonostoron november 26-kán 1857.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(289) (2—20)

Valódi schneebergi

NÖVÉNY-ALLOP

mell- és tudóbántalmakban szenvedőknek, orvosi rendszabály szerint a leghasználatosb frs növényekből sajátva WILHELM FERENCZ neukircheni és BITTNER GYULA gloggnitzi gyógyszerészek által készítve

Ára 1 üvegesének használati utasítvánnyal együtt 1 frt. 12 pkr.

Két üvegesénél kevesebb nem rendelhető meg.

Két üvege bepakolásáért ládácskába 10 kr. pp. számíttatik.

☞ Megrendelések, a díjak bérmentes beküldése után azonnal gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

A főraktár

BITTNER GYULA

gyógyszerésznél létezik Gloggnitzban.

Továbbá: Kolozsvárt: Wolff János gyógyszerésznél; Brassóban: Gyertyánffy; Tordán: Wolff G. gyógyszer. M.-Vásárhelyen: Braun József és társánál; Aradon: Phobst F. J.; Temesváron: Kraul János; Lugoson: Arnold József; Verseczen: Carnass J.; Pancsován: Graff W. K. gyógyszer; Kúbiánban: Czitkavstó Balásznál.

(302) (2—3) (304) (3—3)

Haszonbéri hirdetmény.

Italárulási-jog.

E folyó év dec. 9-kén délelőtti 9 órákor az urasági italárulási-jog Obráza, Ó-Csesztve s Mihálcfalva községekben, árverés után a leg-többet ígérőknek a tövisi plébánia épületében haszonbérbe fog adatni.

Az árverés föltételei valamint alólírtnál. Obrázsán: ugy ügyvéd tek. Sipos Pál urnál K.-Féjervárt; fűsztelendő plébánus Macskási János urnál Tövisen; kereskedő Kovrig Tivadar urnál Balázsfalván megtekinthetők, mely helyeken szabílyszert írott ajánlatok (Offertek) is elfogadtnak bezárólag dec. 6 dik napjáig.

ANVANDER ANTAL.

(298) (3—6)

Szentegyház utcában, a 475-ik sz. ház eladó. Értekezhetni Cziriák Samunál hiduteza 306 sz. alatt.

Eladó-ház.

Az óvárba 252-dik szám alatt levő ház eladó. Értekezni lehet a piacon az Ákoncz István házánál az első emeletben; minden nap 9 — 12 óráig délelőt.

(221) (6—9)

Stein Jánosnál Kolozsvárt és Wittich Józsefnél M. Vásárhelyt

kapható:

A VÁLTÓRENDTARTÁS, az uj cs. kir Váltótörvény értelmében népszerű magyarázat, számos gyakorlati példákkal és mintákkal és a törvény szövegével bővítve. Minden rendűek felvilágosítására szerkesztette Finály H. Lajos gymn. tanár és a kolozsvári kereskedő társulat vasárnap iskolájában r. tanító. Fűzve 40 kr.

VÖRÖSMARTY

mellszobra 4 pengőf.

(43)

Fris szállítmány!!!

Csász. kir. legfelsőbb szabadalommal és a magas porosz kir. orvosügyi ministerium jóváhagyásával.

BORCHARDT

orvostudornak

GYÓGY-FÜSZERES

NÖVÉNY SZAPPANJA

számos növényi, névszerint fűszeres és áther-olajos anyagon kívül tartalmaz még és-ványos alkatrészeket is, melyek ezen szappan hatályát sajátosságossá és jellemzővé teszik. Az nem csak hogy a bőrt puhán és hajlékonyan tartja, s ezáltal annak kigőzölgesét szabadá teszi, hanem vegy-alkatrészei által felszívólag és változtatólag is hat a bőrre, az alhártyázatra és mirigyes létszerekre, s azokat ujitott tevékenységre ingerli. Dr. BORCHARDT növény-szappanja ennél fogva éppen oly jeles szépitő, mint alkalmas szer az anynyira terhes szoptló, pörsedeknek, fakadékok és más bőrtisztátalanságoknak gyengéd módon és rövid idő alatti eltávolítására.

A Dr. BORCHARDT-féle Növény-szappan zöld betűkkel nyomott fejr s az itt álló bélyeggel ellátott eredeti pakétácskában árultatik s Kolozsvárt csupán WOLFF J. gyógyszerárában található, és Tordán WOLFF GÁBOR gyógyszerésznél.

(296) (2—3)

Haszonbéri hirdetés.

Mely szerint közhírré tétetik miként: 1) gróf Toldalagi Mihály urnak mező-házi tagasított bel és kül-birtoka az ezen jószágához tartozó korcsomároltatási és halászáti joga, valamint egy csaknem egészen új kövü lisztelő-malma 1858 április 24. kezdve négy egymást követő évekre haszonbérbe adandó, nem k lönben: 2) Ugyan csak a mélt. gróf urnak nagy ersei jószágához tartozó marhahizlálásra alkalmas Levél és Kis-

Ercse nevű szép kiterjedésű szénafüve a leg-jobb itató-helyekkel ellátva 1858 ápr. 24-től két egymást követő évekre haszonbérbe adandó; továbbá: 3) A mélt. gróf urnak csibai és sz. benedeki 3 kövü lisztelő malmai és sz. benedeki valamint karácsonfalvi korcsomároltatási joga 1858 ápr. 24 kén kezdve két egymást követő évekre haszonbérbe adandók.

Mindezen haszonbérre nézve, egyezkedhetni s véglegesen is végezni lehet M.-Vásárhelyt ügyvéd t. cz. Goschling Samuel urnál vagy személyesen a tulajdonos gróf urnál.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

☞ Mai számunkhoz Hory Farkas előfizetési íve van csatolva.